

presència

Número 1854. Del 7 al 13 de setembre del 2007. Any XLII. 0,50 €

Quaranta anys de cançons

MARIA DEL MAR BONET.

La cantant celebra quaranta anys en el món de la cançó amb un nou disc i amb recitals amb Miguel Poveda i l'Orquestra Simfònica del Vallès. / 2 a 9

Maria del Mar Bonet, durant l'entrevista amb Presència. / JOAN SABATER

Maria del Mar Bonet

QUARANTA ANYS DE CARRERA. Maria del Mar Bonet viu intensament aquest 2007. Ha complert seixanta anys i celebra amb el disc *Terra secreta* i amb recitals amb Miguel Poveda i l'Orquestra Simfònica del Vallès quaranta anys de dedicació a l'ofici de cantar.

XEVI PLANAS

● El periodista valencià Emilio Garrido acaba de publicar a l'editorial Efecto Violeta el llibre *Voz de Mar/Veu de Mar*, en què acosta al lector molts aspectes de Maria del Mar Bonet fins ara desconeguts per al públic que la segueix. Qui el llegeixi hi descobrirà algunes intimitats de la cantant mallorquina. Però no hi podrà trobar cap mena d'informació sobre els amors que l'han acompanyada al llarg de la vida. Sempre reàcia a parlar de l'esfera més personal de la seva vida privada, Maria del Mar Bonet no ha volgut donar

cap pista sobre les seves relacions sentimentals. Malgrat que manté la seva intenció de mostrar-se reservada en relació amb els seus amors, no li fa res respondre a preguntes sobre altres aspectes bastant personals. En aquesta entrevista parla de les dificultats que ha hagut de superar per dedicar-se professionalment durant quaranta anys a cantar en català i confessa que en una ocasió va estar a punt d'abandonar l'ofici de cantant. També hi parla del disc que acaba de publicar a Picap, *Terra secreta*, de la seva passió per la pintura i de com li hauria agradat

ser mare si les circumstàncies li haguessin permès oferir a un possible fill l'escalf d'un pare amb qui ella hagués tingut una relació perdurable.

— Fa quaranta anys que viu a Barcelona. Enyora la seva Palma natal?

— «Ara Palma em fa molta pena, perquè és en mans de les immobiliàries. Vaig passar la infantesa a la part vella de la ciutat, al barri de sa Calatrava, al sector comprès entre la basílica de Sant Francesc i l'edifici de la Misericòrdia, fins on comença el barri xinès. Porto dins meu el call de Palma i tinc molt present l'ambient que s'hi respirava. Era ple

de gent senzilla que hi vivia i hi treballava en oficis artesanals. Aquest paisatge de la meva infantesa conserva la seva bellesa, comparable a la del barri gòtic de Barcelona, que també és molt a prop del mar. Però ara quasi totes les cases són buides i la major part de la gent que hi vivia durant la meva infantesa n'ha marxat perquè l'especulació ha deixat les cases en mans de forasters que només hi van un mes a l'any. Ara l'única vida que hi ha al barri de la meva infantesa és la dels turistes que s'hi passegen per veure'n la riquesa monumental. És com un Poble Espanyol concebut només per atraure-hi els visitants. Quan hi penso em ve una sensació de desolació.»

— Algunes cançons del seu repertori parlen de patis. Fins a quin punt la van marcar els patis preciosos dels carrers on va créixer?

— «Aquests patis són part de mi. Veure'ls i jugar-hi era un acte tan natural per a mi com el de respirar. Estic molt contenta d'haver nascut on vaig néixer. Em sento privilegiada pel fet d'haver crescut en un entorn tan meravellós i fascinant.»

— En general, la resta de l'illa de Mallorca ha tingut encara menys sort que Palma pel que fa a l'especulació de les immobiliàries?

— «Mallorca viu en una situació de desesperació constant des de fa molts anys. El desastre va començar quan Manuel Fraga Iribarne era ministre del govern espanyol i va obrir la porta a la disbauxa urbanística de cap a cap de l'illa afavorint el caos i la destrucció. Des de llavors s'està degradant la bellesa del paisatge de

•
«Ara l'única vida que hi ha al barri de Palma de la meva infantesa és la dels turistes que s'hi passegen per veure'n la riquesa monumental. És com un Poble Espanyol concebut només per atraure-hi els visitants.»

•
«Són absurds els abusos que hi ha hagut en la construcció d'autopistes a Mallorca perquè els cotxes puguin arribar deu minuts abans al lloc de destinació.»

•
«Viure de cantar en català és molt dur. No estàs mai consolidat, encara que tinguis un nom i faci quaranta anys que cantes. Sempre has d'estar donant explicacions de tot»

Mallorca i el medi ambient hi està greument amenaçat. Són absurds els abusos que hi ha hagut en la construcció d'autopistes perquè els cotxes puguin arribar com a molt deu minuts abans al lloc de destinació. Gairebé tota l'illa és en mans de l'especulació més desaforada i grotesca. Les immobiliàries actuen sense cap mirament i no es mouen per cap altre propòsit que el de guanyar moltíssims diners traient el màxim profit de totes les riqueses naturals de l'illa. La decisió de suprimir l'ecotaxa turística va ser una barbaritat, perquè era una bona iniciativa. Suprimint-la es va donar crèdit als qui hi estaven en contra.»

— Veu alguna solució per evitar que l'illa es vagi degradant cada cop més?

— «Observo tots aquests desastres i faig el que puc, des de firmar manifestos fins a anar a manifestacions, encara que això m'hagi dut enemistats i hagi provocat que no pugui cantar en poblacions de Mallorca controlades per ajuntaments governats pel PP. M'agrada pensar que ara s'obre una nova etapa en què hi haurà més sentit comú i es podran frenar les iniciatives dels qui només veuen la terra com un bé per fer-hi comerç. Tant de bo les lluites que impulsen els col·lectius en defensa de Mallorca aturin l'enfonsament de l'illa... Estic esperançada.»

— Ha pensat tornar algun dia a Mallorca per quedar-s'hi a viure?

— «No me n'he anat mai de Mallorca. Hi passo molts dies a l'any. No em sento una desarrelada. Potser algun dia m'hi establiré d'una manera definitiva.»

— El seu nou disc, *Terra secreta*, s'obre amb una cançó composta sobre un poema de Robert Graves, *El país secret*. L'autor de *Jo, Claudi* va retirar-se a viure a Mallorca. Creu que va saber entendre prou bé els signes més profunds de la identitat de l'illa?

— «Robert Graves vivia a Deià i era molt sensible a la lluita per la defensa de la identitat de l'illa. Va ser d'una manera enèrgica capdavanter en les accions contra l'especulació urbanística a Mallorca. Havia viscut dues guerres i va triar Mallorca per viure-hi d'una manera tranquil·la. Estimava molt l'illa. N'és una prova el fet que moltes seqüències de les recreacions del món antic que apareixen als seus textos les situava a Mallorca.»

— El periodista Emilio Garrido ha escrit per a l'editorial Efecto Violeta el llibre *Voz de Mar/Veu de Mar*, en què a partir de diverses converses amb vostè acosta al lector alguns dels trets més característics de la persona que hi ha darrere la cantant pública. S'hi ha sentit despallada?

— «L'autor d'aquest llibre hi exposa la seva visió del meu món personal a través d'un relat una mica novel·lat. Mai no he parlat públicament dels meus amors i mai no ho faré, perquè considero que és una qüestió totalment privada, de la qual no m'agrada parlar. Tampoc no n'he parlat, doncs, en aquest llibre. Sí que, en canvi, hi parlo de l'amor. L'amor és el que mou l'ésser humà des que neix fins que es mor. Sense l'amor, que és una manera de donar-se i de rebre, no existiríem. Potser el que no tenim prou pre-

sent de vegades és que, a part del de parella, hi ha molts tipus d'amor: el de fill, el de germà, el de pare, el d'amic, el que sentim cap a la pàtria...»

— En alguna ocasió ha comentat que li hauria agradat ser mare. Hi pensa més ara que algunes amigues de la seva edat ja són àvies?

— «M'he perdut la vivència de la maternitat, però tal com m'ha anat la vida no em penedixo de no haver tingut fills, perquè mai no he viscut les circumstàncies propícies per tenir-ne. No ha estat prou forta en mi la necessitat de ser mare per arribar a tenir fills a qualsevol preu. Segons la meva visió del que és indispensable per als fills, tenir un pare vivint amb ells és essencial. Si no el tenen, considero que els falta una cosa molt i molt important, de la qual no se'ls pot privar. Com que tal com m'ha anat la vida no he tingut un home al meu costat d'una manera molt perdurable, he preferit no tenir fills, tot i que m'hauria agradat molt tenir-ne si les meves circumstàncies ho haguessin afavorit. Adoptar-los no hauria estat cap solució, segons la meva opinió. La qüestió no és parir-ne o adoptar-ne, sinó tenir-ne només en el cas que puguin disposar d'un pare i d'una mare que convisquin en una relació estable.»

— L'exercici del seu ofici li ha comportat moltes renúncies?

— «Viure de cantar en català és molt dur. No estàs mai consolidat, encara que tinguis un nom i faci quaranta anys que cantes. Sempre has d'estar donant explicacions de tot. És una lluita que no s'acaba mai. En aquest país no hi ha sales disponibles per als

DISCOGRAFIA

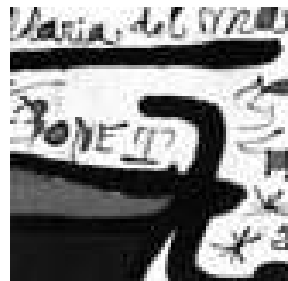
PRIMERES CANÇONS
(Discmedi, 1997)
Aquest compacte recull les onze primeres cançons que va publicar, en quatre discos senzills editats entre el 1967 i el 1969 per Concèntric.

MARIA DEL MAR BONET
(Concèntric, 1970)
No trobaràs la mar i Dóna'm sa mà sobresurten en aquest primer elapè, arranjat per Antoni Ros-Marbà.

MARIA DEL MAR BONET
(Bocaccio, 1971)
El disc més comercial de la seva carrera. Inclou *Em dius que el nostre amor*, *Mercè*, *No voldria res més ara* i *Jo em donaria a qui em volgués*.

MARIA DEL MAR BONET
(Ariola, 1974)
Portada de Joan Miró per a un disc amb la col·laboració d'Hilario Camacho. La cara A és dedicada a poemes de Bartomeu Rosselló-Pòrcel.

A L'OLYMPIA
(Ariola, 1975)
Gravat en un recital a París compartit amb Ovidi Montllor. Conté *Abril*, en homenatge a la Revolució dels Clavells i José Afonso.

CANÇONS DE FESTA
(Ariola, 1976)
Cançons tradicionals mallorquines gravades amb la col·laboració de músics de l'Orquestra Mirasol i Biel Majoral.

cantants per tal que hi puguin actuar molts dies seguits, com els actors ho poden fer amb les obres de teatre o com ho feia Georges Brassens a París cantant a la sala Bobino. Per poder sobreviure en aquest ofici cantant en català has de mirar de tenir un mercat prou ampli a fora, perquè sovint l'única manera que tens d'aconseguir que aquí et facin cas és aconseguint prèviament que a fora parlin de tu.»

— **Aquesta realitat té a veure amb la falta d'autoestima col·lectiva dels catalans, que no valoren prou tot el que és propi?**

— «Sí. Aquí sempre és prioritari el que ens arriba imposat des

de fora. Tot això cansa molt i és molt dolorós, perquè no trobes cap mena de factor d'estabilitat que t'ajudi a moure't amb un cert ordre per programar la teva feina i donar-la a conèixer amb un mínim de previsió. No hi ha circuits de programació de cançó, ni polítiques culturals orientades a fomentar-los. Hi ha unes poques programacions generals d'espectacles on sovint la cançó no entra com a gènere. Quan és un any d'eleccions municipals, tot és molt més complicat encara, perquè els ajuntaments s'ho han gastat gairebé tot i fins que no es constitueixen els nous ajuntaments no queden diners per contractar res que no sigui molt ren-

dible electoralment per als equips polítics que els governen.»

— **Promoure l'organització de recitals de cançó en català no és rendible electoralment...**

— «No ho deu ser, però tampoc no s'ha pogut comprovar, perquè no hi ha hagut administracions públiques que ho hagin provat... Bromes a part, els cantants catalans no demanem ser uns privilegiats. No volem que ens regalin res. El que volem és poder ensenyar les nostres cançons en teatres i en altres espais que també programin recitals nostres. En aspectes com aquest, segons com, els cantants joves ho haurien tingut menys difícil quaranta anys enrere que no pas ara, perquè lla-

Maria del Mar Bonet confessa que es va dedicar a la cançó per influència del seu germà Joan Ramon, que va ser l'onze component d'Els Setze Jutges. Un fill del seu germà, en David, ha heretat la passió familiar per l'art i es dedica al cinema. /
JOAN SABATER.

vors almenys hi havia la Cova del Drac a Barcelona i molts centres parroquials arreu del país que muntaven recitals d'una manera regular. Ara tot és més complex. També és veritat que els professionals de la cançó hem estat en aquest país un gremi molt menys unit que el del teatre o el de la dansa. Cadascú s'ha espavilat pel seu compte i no hem fet un front comú que hagi obligat les administracions públiques a veure'ns com un interlocutor únic del sector. Llavors el que ha passat és que quan ens hem queixat als mitjans de comunicació de la falta de política en matèria de cançó i de l'absència d'unes estructures bàsiques per a la pràctica del nostre ofici ha semblat que demanàvem la lluna. Això ha passat quan han parlat de nosaltres. El més freqüent, però, és que no parlin de nosaltres.»

— **Ha tingut en alguna ocasió la temptació de deixar de cantar?**

— «Una vegada vaig estar a punt de plegar. No vull dir quan, però era en un moment en què es programaven molt pocs recitals de cançó en català. Una persona em va convèncer que continués. Tampoc no vull dir qui va ser. Li agraeixo molt que m'animés en aquell moment difícil, perquè em va convèncer i gràcies a aquesta persona ara continuo cantant. De tota manera, més que els cantants que hi som des de fa tants anys, els qui ho tenen realment difícil són els cantants que ara comencen. No sé com poden obrir-se camí...»

— **Sempre ha tingut una sensibilitat artística, com ho prova el fet que quaranta anys enrere es va establir a Barcelo-**

DISCOGRAFIA

ALENAR
(Ariola, 1977)
El seu millor disc, fruit de l'etapa més creativa amb el xilè Lautaro Rosas. Inclou *Les Illes*, *Petita estança* i *Alenar*, entre altres joies.

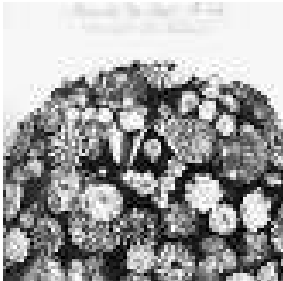
SABA DE TERRER
(Ariola, 1979)
Segona immersió monogràfica en les cançons tradicionals de Mallorca. Conté *El cant de la sibil·la*.

QUICO-MARIA DEL MAR
(Ariola, 1979)
Un disc excel·lent amb Pi de la Serra. Amb versions esplèndides de *Jim*, *Petita festa*, *L'amor tot s'ho val* i *Es fa llarg, es fa llarg esperar*.

JARDÍ TANCAT
(Ariola, 1981)
Homenatge a l'Escola Mallorquina. Hi canta *La balanguera*, *El pi de Formentor* i *Cançó de na Ruixa Mantells*.

CANÇONS DE LA NOSTRA MEDITERRÀNIA
(Ariola, 1982)
Cançons amb música tradicional dels Països Catalans. En col·laboració amb Al Tall.

BREVIARI D'AMOR
(Ariola, 1982)
Versions modernes de Toni Moreno de cançons de trobadors. Amb música i arranjaments de Jordi Sabatés.

na per estudiar-hi ceràmica. Si hagués abandonat la cançó, s'hauria dedicat professionalment a la ceràmica?

— «Treballar la ceràmica és una mica complicat, perquè has de tenir fang, forns, torns... Potser algun dia aniré a casa d'algun amic que en té i tornaré a treballar la ceràmica, però de moment quan no canto prefereixo pintar, perquè el que necessito per pintar, a diferència del que necessito per treballar la ceràmica, m'hi cap en una maleta i ho puc transportar a l'equipatge quan viatjo a fora per cantar a l'estranger. M'agraden les pintures petites i íntimes. La pintura és un braç més de la meva inquietud artística. Sempre em queda l'interrogant de si algun dia hi dedicaré més temps que no pas ara. Si deixés de cantar, segur que continuaria pintant. He fet algunes exposicions i estic molt contenta dels resultats, sobretot d'una que vaig fer l'any passat a la Fundació Palau de Caldes d'Estrac, de la qual va ser comisari l'artista Perejaume.»

— Ara fa quaranta anys va triar dedicar-se a la cançó, però en realitat volia ser ceramista...

— «Vaig entrar en el món de la cançó pel meu germà, en Joan Ramon. Ell cantava a Els Setze Jutges. Jo l'admirava des que era ben petita. Només té tres anys més que jo i potser els meus pares li van donar massa responsabilitat com a germà gran. Em va ensenyar a caminar, a riure, a ser. Per a ell jo devia ser una rèmorra feixuga, però per a mi ell va ser un referent fantàstic i importantíssim, perquè era el meu ídol. Ell portava els seus amics cantants a casa i jo n'aprenia moltes coses com a

•
«Per poder sobreviure en aquest ofici cantant en català has de mirar de tenir un mercat prou ampli a fora, perquè sovint l'única manera que tens d'aconseguir que aquí et facin cas és aconseguint prèviament que a fora parlin de tu.»

•
«El nacionalisme madrileny defensa la seva lògica espanyola. El nacionalisme català, en canvi, no actua defensament autènticament la seva lògica.»

•
«És una llàstima que no aprofitem prou el suc que a través del flamenc es pot treure de la fusió cultural entre Andalusia i Catalunya.»

simple espectadora. Després vaig anar a Barcelona a estudiar ceràmica i vaig anar a viure a casa de la Remei Margarit i en Lluís Serrahima, dos dels impulsors d'Els Setze Jutges. Aquesta circumstància em va posar en contacte amb la Nova Cançó d'una manera molt directa i familiar. Tot això ho dec al meu germà. Sempre he mantingut un vincle molt estret amb ell, malgrat la distància geogràfica que ens separa, perquè viu a Mallorca i no hi puc anar tan sovint com voldria.»

— El seu germà té algun fill que hagi heretat l'afició a cantar del seu pare i de la seva tia?

— «En David, el fill del meu germà, té també una sensibilitat artística, però orientada al cinema, en comptes de la cançó. Ha treballat en pel·lícules com a il·luminador i ha dirigit alguns curts-metratges.»

— Té la percepció d'haver arribat al quarantè aniversari del seu debut com a cantant en un moment personal artísticament bo, malgrat que la crisi discogràfica no ajuda el treball dels cantants?

— «Arribo a aquest aniversari tranquil·la, en un any bonic de celebracions sense presses. En els últims mesos he presentat un concert amb l'Orquestra Simfònica del Vallès i un altre amb Miguel Poveda. Ara publico un nou disc, *Terra secreta*. És bonic poder complir quaranta anys de carrera amb tres celebracions i no una de sola... Sempre tinc molts projectes musicals entre mans. No em falten ni idees ni ganes. El que em resulta més complicat és lluitar per promoure les cançons, no tan sols perquè hi ha una crisi disco-

gràfica a escala mundial, sinó perquè aquí els condicionaments polítics no ens van a favor, ja que ni els mitjans de comunicació públics es preocupen de divulgar la música que no és molt i molt comercial. A més, depenem d'una estructura política estatal que no valora com a riquesa la realitat de les tres llengües que hi conviuen que no són la castellana. El nacionalisme madrileny defensa la seva lògica espanyola. El nacionalisme català, en canvi, no actua defensament autènticament la seva.»

— Amb tot i això, en els últims anys ha actuat a fora més que mai...

— «Els artistes que ens dediquem a la cançó amb arrels tradicionals ens hem trobat en els últims anys que al mercat musical hi ha una certa moda per seguir de més a prop les músiques anomenades ètniques i el mestissatge entre cultures. Aquesta realitat té un inconvenient: les modes són passatgeres i poden desaparèixer d'una manera ràpida. Però té uns avantatges. En el meu cas, m'ha permès donar-me a conèixer en el context d'un aparador que m'agermana amb altres artistes que segueixen tendències musicals com la meva. Des que hi ha aquesta moda m'han vist en concert i han escoltat discos meus productors d'arreu del món. Arran d'un recital que vam oferir amb en Lluís Llach i la Marina Rossell al Midem de Canes, que és el certamen de músiques del món més important que hi ha a Europa, em va sortir l'oportunitat d'actuar i vendre discos a llocs on mai no havia cantat, com el Japó. En els últims anys he cantat en molts països on mai no havia po-

gut cantar. Veig que en aquests recitals sempre hi ha un públic que em segueix poc o molt, tot i que alguna vegada, com em va passar en un concert a Texas, he comprovat que el públic no coneixia la meua obra.»

— Ara publica el seu nou compacte, *Terra secreta*. Té intenció de recollir en disc també els seus espectacles amb l'Orquestra Simfònica del Vallès i amb Miguel Poveda?

— «M'agradaria que aquests dos espectacles es recollissin en un disc, perquè són dos treballs que ens han exigut moltes hores de preparació i d'assaigs. Seria una llàstima que no quedés constància d'aquests muntatges en un enregistrament. La feina amb l'Orquestra Simfònica del Vallès va ser molt estimulante. És una sort poder treballar amb una formació d'aquestes característiques. La trobada amb en Miguel Poveda, magnífica, va ser una mica casual, no buscada, però sí molt desitjada. Hem tingut l'ajut bàsic de l'Emilio Manzano, que ha facilitat la nostra connexió. El preu que has de pagar per preparar un muntatge d'aquest tipus és que sovint et costa molt d'esforç i no n'ob tens cap mena de benefici comercial. Malgrat tot, sempre m'ha atret tirar-me a la piscina en aquests casos. Estic contentíssima, perquè aprenc molt d'aquestes experiències. Només he refusat participar en algunes propostes quan el que m'oferien no lligava amb la meua sensibilitat.»

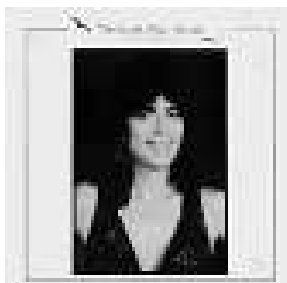
— El seu interès per acostar-se al flamenc ja ve de lluny. Trenta anys enrere, el 1977, va convidar un dels millors guitarristes de flamenc, Paco Cepero, a col·laborar

DISCOGRAFIA

ANELLS D'AIGUA

(Ariola, 1985)

Dansa de la primavera, Carta a un amic i Viure sense tu destaquen en aquest disc, en què Rafael Subirachs col·labora a *Ànima morta*.

GAVINES I DRAGONS

(Ariola, 1987)

Lluís Llach col·labora en aquest disc, un dels millors dels anys vuitanta, cantant *La casa de l'amic*.

BEN A PROP

(Ariola, 1989)

El pianista Manel Camp és en aquest compacte el còmplice de la cantant mallorquina en la seva aventura més jazzística.

BON VIATGE FACI LA CADENERA

(Ariola, 1990)

Rondalles mallorquines posades en vers per Gabriel Janer Manila. Disc doble en format d'elapè.

EL·LAS

(Ariola, 1993)

El disc de gust més grec de la seva carrera, dedicat monogràficament a versions de cançons de Mikis Theodorakis.

SALMAIA

(Ariola, 1995)

Viatge pel Mediterrani inspirat per la idea de Zülfü Livaneli que els països banyats per aquest mar formen el sisè continent.

amb vostè en l'enregistrament de la cançó *Alenar*...

— «El flamenc m'atrau. Hi ha un planter molt potent de cantants de flamenc a Catalunya. És una llàstima que no aprofitem prou el suc que es pot treure de la fusió cultural entre Andalusia, la terra d'on provenen les famílies d'aquests artistes, i Catalunya, el lloc on ells han nascut. No podem girar l'esquena a en Miguel Poveda, la Mayte Martín i tants altres cantants d'aquí als quals hem d'obrir un ventall de possibilitats prou gran perquè mostrin el seu art i puguin créixer artísticament. Tenim l'exemple enlluernador de la Carmen Amaya, que tenia una dimensió extraordinària, a la qual Catalunya no va dedicar l'atenció que es mereixia. No pot tornar a passar que no afavorim el desenvolupament de propostes molt interessants com ho va ser la de la Carmen Amaya.»

— **Ha triat el títol *Terra secreta* per al seu nou compacte. Quina és la seva terra secreta?**

— «La meua terra secreta és la que em lliga més a mi mateixa, com si fos una nació molt i molt íntima. El meu centre és Mallorca. Des de Mallorca faig excursions a tots els llocs on em noto realment a gust. Sóc una catalana de Mallorca. Em sento a casa meua quan sóc a qualsevol indret dels Països Catalans, encara que sigui a l'Alguer. Això no m'impedeix considerar-me una ciutadana del món. Tinc el privilegi d'haver nascut en un territori esplèndid, que és on es van formar els primers pobles a prop del mar i oberts al món. La Mediterrània és el meu horitzó.»

Maria del Mar Bonet explica que potser algun dia tornarà a treballar la ceràmica. / JOAN SABATER.

Un disc amb cançons poc conegudes d'amics

● *Terra secreta*, el nou compacte de Maria del Mar Bonet que Picap llança aquest mes al mercat, aplega versions personals de cançons relativament poc conegudes dels repertoris de cantants i músics amics de l'artista mallorquina.

Anteriorment Maria del Mar Bonet ja havia interpretat versions de temes de gairebé tots els artistes dels quals ara canta alguna peça en aquest disc.

De Joan Manuel Serrat, ha escollit *Cançó de l'amor petit* i *La rosa de l'adéu*. De Guillem d'Efak, *Blues en sol* i *Tant com te cerc*. De Joan Bibiloni, *Mai donis per finit*, sobre un poema de Miquel Àngel Riera, i *Epitalami*, sobre un poema de mossèn Alcover. D'Ovidi Montllor, *Dos anònims*, sobre dos textos tradicionals.

Un exèrcit és la composició que ha triat de Jordi Guardans. *Salònica* és la peça que ha versionat de Gabriel Sopena. Del repertori de Toti Soler ha revisat *La dansa de l'amor*, del rei Dionís I de Portugal.

També ha volgut incloure a *Terra secreta* una adaptació al català d'una composició de la cantant grega Haris Alexiou, *Per una cançó*, i una peça amb música del guitarrista Javier Mas sobre un poema de Robert Graves, *El país secret*.

«Són cançons que tenia al meu costat des de fa temps. M'ha vingut de gust ajuntar-les en aquest disc, en què hi ha una certa unitat pel clima d'intimitat que desprenen», explica la cantant.

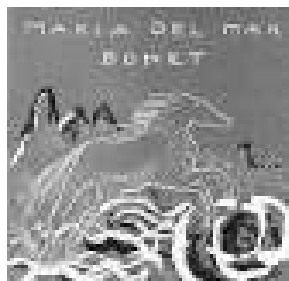
DISCOGRAFIA

EL COR DEL TEMPS

(Picap, 1997)

Compacte doble amb el recital al Palau Sant Jordi del trentè aniversari del seu debut. La millor síntesi en disc de la seva carrera.

CAVALL DE FOC

(Picap, 1998)

Nova immersió en la cançó tradicional dels Països Catalans. Inclou un text propi, *Com un mirall*.

CANTS D'ABELONE

(Picap, 2001)

Una difícil incursió, compartida amb Rafael Subirachs, en la impressionant poesia de Joan Vinyoli.

RAIXA

(World Muxxic, 2001)

Divuit cançons tractades amb música de cambra per Ars Ensemble sota la direcció de Joan Valent.

AMIC, AMAT

(Picap, 2004)

La poesia mística de Jacint Verdaguer inspira aquest compacte, que neix de la col·laboració amb el Cham Ensemble de Damasc.

TERRA SECRETA

(Picap, 2007)

Versions de composicions dels repertoris de diversos cantants amics per celebrar el quarantè aniversari del seu debut artístic.

Catorzena membre d'Els 16 Jutges

XEVI PLANAS

● Maria del Mar Bonet i Verdager va néixer el 27 d'abril del 1947 a Palma, al número 14 del carrer de sa Pelleteria, del barri de sa Calatrava.

Va heretar el gust per l'art del seu pare, el periodista i pintor mallorquí Joan Bonet, i de la seva mare, Mercè Verdager, que en la seva joventut a Barcelona havia treballat amb el doctor Wender, mític en els ambients naturistes, i havia jugat a tennis amb Mary Santpere.

Animada pel seu germà Joan Ramon, que n'era l'onze integrant, Maria del Mar Bonet es va

Maria del Mar Bonet va ser l'única cantant que va formar part alhora d'Els Setze Jutges i d'El Grup de Folk

incorporar el 1967 al col·lectiu de cantautors Els Setze Jutges com a catorzena membre. Hi va entrar en el mateix moment que Rafael Subirachs i Lluís Llach, amb els quals va ser llançada per Joan Molas en una campanya de promoció sota el nom de la Novíssima Cançó.

Aquell any es va instal·lar a Barcelona, on havia viatjat per estudiar ceràmica, a casa de Remei Margarit i Lluís Serrahima, dos dels pioners de la Nova Cançó.

També el 1967 va publicar el seu primer disc, amb quatre temes tradicionals de Menorca, que van obrir una de les seves princi-

pals línies de treball: la divulgació de cançons populars dels Països Catalans, especialment de les illes Balears.

El 1968 va enregistrar un altre disc senzill, que incloïa una composició sobre un poema de Lluís Serrahima, *Què volen aquesta gent*, la cançó que el franquisme li va prohibir durant més temps, per les referències a la persecució del règim dictatorial de la lluita política clandestina.

Va ser també el 1968 que va entrar a El Grup de Folk, amb el qual va prendre part en un llegendari festival a Barcelona al parc de la Ciutadella, i va participar

com a actriu en dues obres de teatre: *Vent de garbí i una mica de por*, de Maria Aurèlia Capmany, i *La nau*, de Josep Maria Benet i Jornet.

El 1970 va iniciar la seva projecció a l'estranger, on des de llavors ha actuat d'una manera regular i ha triomfat com una de les grans veus femenines de l'àrea mediterrània, especialment en els últims deu anys.

El 1971 va obtenir un important èxit en el mercat espanyol amb un disc que contenia *L'àguila negra*, adaptació de Delfí Abella al català d'una coneguda cançó de Barbara.

A l'esquerra, en unes imatges dels anys setanta, seixanta i vuitanta. Sobre aquestes ratlles, amb Lautaro Rosas en un recital al començament dels vuitanta, i al concert del 1997 al Palau Sant Jordi.

El 1972 va cantar per primera vegada a la plaça del Rei de Barcelona, on des de llavors ha ofert diversos concerts gairebé cada estiu dins el festival Grec.

El 23 d'abril del 1997 va celebrar trenta anys de vida professional amb un recital al Palau Sant Jordi de Barcelona, en el qual van intervenir com a convidats Manel Camp, Joan Manuel Serrat, Catherine Allard, Joan Ramon Bonet, Nena Venetsanou, Paco Cepero, Lautaro Rosas, Ensemble de Musique Traditionnelle de Tunis, Martirio, Lluís Llach i la Coral Universitària de les Illes Balears.

Ha enregistrat discos amb la

participació d'Om, Hilario Camacho, Biel Majoral, Paco Cepero, Pi de la Serra, Alan Stivell, Al Tall, Jordi Sabatés, l'Orquestra de Jovenuts Musicals de Tunis, Manel Camp, Rafael Subirachs, Lluís Llach, Ars Ensemble, Coral Cantiga i Cham Ensemble de Damasc, entre d'altres.

Ha col·laborat en discos d'Enric Barbat, Marina Rossell, Lluís Llach, Manel Camp, María Dolores Pradera, Josep Tero, Trullars, Feliu Gasull, Companyia Elèctrica Dharma, Hèctor Vila, Ia & Batiste, Amancio Prada, Loquillo, Adrià Puntí, Uxía, Joan Pons, Mikis Theodorakis, Luis Delgado, Joan

Valent i Kepa Junkera, entre altres.

Ha treballat amb Nacho Duato i Catherine Allard en espectacles de dansa que han posat en escena cançons del seu repertori. Ha col·laborat amb Milton Nascimento, Zülfü Livaneli i Mikis Theodorakis, entre altres artistes de prestigi internacional.

Atreta per estils musicals molt diversos, del jazz al rock, ha consolidat una proposta molt eclèctica en què musicalment es pot reconèixer fàcilment la seva arrel balear.

Ha exposat en algunes ocasions una mostra dels seus dibuixos i les seves pintures, fruit de la seva formació en arts plàstiques.

Bibliografia

SECRETA VEU

Autora: Maria del Mar Bonet.
Editorial: Empúries.
Any d'edició: 1987.

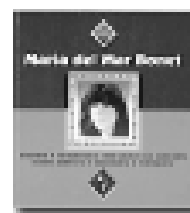
Primer recull de textos de cançons escrits per Maria del Mar Bonet. Amb il·lustracions de l'autora.

MARIA DEL MAR BONET

Autor: Joan Manresa.
Editorial: La Magrana.
Any d'edició: 1994.

La biografia de referència de la cantant, escrita per un periodista que n'ha seguit la trajectòria des de l'inici.

MARIA DEL MAR BONET

Autora: Magda Bonet.
Editorial: Luca-SGAE.
Any d'edició: 1995.

Brevíssima biografia de la cantant en edició bilingüe castellà-català, pensada per al públic espanyol.

QUADERN DE VIATGE

Autora: Maria del Mar Bonet.
Editorial: Columna-L'Albí.
Any d'edició: 1998.

Nova edició dels textos de cançons que ha escrit. Amb il·lustracions de l'autora i pròleg de Biel Mesquida.

CUADERNO DE VIAJE

Autora: Maria del Mar Bonet.
Editorial: Universidad Popular de San Sebastián de los Reyes.
Any d'edició: 2004.

Edició bilingüe del llibre anterior, amb una interessant cronologia de la cantant.

VOZ DE MAR/VEU DE MAR

Autor: Emilio Garrido.
Editorial: Efecto Violeta.
Any d'edició: 2007.

El llibre més interessant sobre la cantant, escrit a partir de converses.

Vídeos i catàlegs

● La videografia de Maria del Mar Bonet inclou dos DVD. El primer, editat el 2003 per Ariola com a complement als dos compactes recopilatoris *Collita pròpia*, inclou tretze cançons del recital de presentació de *Raixà* al Palau de la Musica Catalana de Barcelona, el 18 de gener del 2002. El segon, publicat el 2004 per Picap, recull divuit cançons del concert del 22 de juliol del 2004 al Teatre Grec de Barcelona amb el Cham Ensemble de Damasc i la Coral Cantiga.

Maria del Mar Bonet ha exposat la seva pintura a Manresa, Palma, Lleida, Onda i Caldes d'Estrac, entre altres llocs. D'algunes d'aquestes exposicions s'han editat catàlegs.